Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/2256

10.10.2024.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJA (ES) 2024/2256

(2024. gada 11. aprīlis)

ar konstatējumiem, kas ir neatņemama daļa no lēmuma par Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūras (*ACER*) 2022. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu

EIROPAS PARLAMENTS,

— ņemot vērā lēmumu par Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūras ("Aģentūra") 2022. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu,

— ņemot vērā Reglamenta 100. pantu un V pielikumu,

— ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 03/2023,

— ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A9-0120/2024),

A. tā kā saskaņā ar Aģentūras ieņēmumu un izdevumu pārskatu [1] tās 2022. finanšu gada galīgais budžets bija 24 827 843 EUR, t. i., par 5,25 % lielāks nekā 2021. gadā; tā kā Aģentūras budžetu finansē galvenokārt no diviem ieņēmumu avotiem, proti, iekasētajām maksām un iemaksām no Savienības vispārējā budžeta;

B. tā kā Revīzijas palāta ziņojumā par Aģentūras 2022. finanšu gada pārskatiem ("Revīzijas palātas ziņojums") norāda, ka tā ir guvusi pamatotu pārliecību par to, ka Aģentūras gada pārskati ir ticami un pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi,

Budžeta un finanšu pārvaldība

1. norāda, ka 2022. finanšu gadā veiktās budžeta uzraudzības rezultātā budžeta izpildes līmenis attiecībā uz kārtējā gada saistību apropriācijām bija 99,26 %, t. i., par 5,20 % augstāks nekā 2021. gadā; norāda, ka kārtējā gada maksājumu apropriāciju izpildes līmenis bija 70,12 % (nedaudz zem Aģentūras plānotā mērķa jeb 75 %), t. i., par 4,16 % augstāks nekā 2021. gadā;

2. ar bažām norāda, ka Aģentūrai vairākus gadus pēc kārtas bija augsts pārnesto saistību apropriāciju līmenis, proti, 7,2 miljoni EUR 2022. gadā (29,4 %), kas ir nedaudz vairāk nekā 2021. gadā (29,9 %); atgādina, ka budžeta izpildes apstiprinātājiestāde ir lūgusi Aģentūru atrisināt šo jautājumu; turklāt norāda, ka 5,5 miljonus EUR (jeb 66,2 %) no III sadaļas apropriācijām, kas saistītas ar pamatdarbības izdevumiem, galvenokārt Aģentūras pamatdarbībām saskaņā ar Eiropas Parlamenta Regulu (ES) Nr. 1227/2011 [2] (66,4 % 2021. gadā); uzstāj, ka atkārtoti augstais pārnesumu līmenis varētu norādīt uz strukturālu problēmu, vāju budžeta plānošanu vai, iespējams, budžeta gada pārskata principa pārkāpumu; norāda, ka 2023. gadā Aģentūra ieviesa ceturkšņa informatīvas sesijas saviem budžeta pozīciju pārvaldītājiem, kas tiek rīkotas pirms katras budžeta pārskatīšanas, lai uzlabotu budžeta plānošanu un savlaicīgu budžeta un iepirkuma plāna īstenošanu saskaņā ar gada pārskata principu;

Sniegums

3. norāda, ka tāpat kā iepriekšējos gados Aģentūras vadība uzraudzīja darba programmas mērķu sasniegšanu, izmantojot Aģentūras galvenos snieguma rādītājus (*KPI*), izmantojot Aģentūras "luksofora" sistēmu; norāda arī to, ka saskaņā ar Aģentūras sniegto informāciju lielākā daļa *KPI* katru gadu parasti paliek nemainīgi, lai nodrošinātu konsekvenci salīdzinājumā, bet mērķi, kas jāsasniedz attiecīgajā gadā, tiek noteikti katru gadu; tomēr iesaka Aģentūrai pievērsties rādītājiem, kas vēl nav sasniegti vai atpaliek, un Aģentūrai regulāri pielāgot galvenos snieguma rādītājus, lai optimizētu savu sniegumu;

[1] OV C 38, 31.1.2023., 87. lpp.
[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1227/2011 (2011. gada 25. oktobris) par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību (OV L 326, 8.12.2011., 1. lpp.).

4. konstatē, ka 82 % no darba programmas tika sasniegti vai sasniegti ar nelielu problēmu un 18 % netika sasniegti vai ar to saistītie uzdevumi tika atcelti vai atlikti pieejamo cilvēkresursu ierobežojumu dēļ; iesaka Aģentūrai atkārtoti izvērtēt darba programmas īstenojamību attiecībā uz pieejamajiem cilvēkresursiem, jo ierobežotie cilvēkresursi ir izrādījušies attaisnojošs faktors arī darba programmas īstenošanā iepriekšējos gados; turklāt norāda, ka tika sasniegti *KPI* mērķi, izņemot maksājumu apropriāciju līmeni, kas 2022. gadā sasniedza 70,1 % (mērķis 75 %) salīdzinājumā ar 65,9 % 2021. gadā;

5. atzīst, ka Krievijas iebrukums Ukrainā izraisīja nepieciešamību veikt ārkārtas politikas pasākumus, lai saglabātu energoapgādes drošību un aizsargātu patērētājus, kas paplašināja Aģentūras atbildības jomu un dažādos veidos ietekmēja tās darbu; norāda, ka šajā sakarībā visu gadu Aģentūrai tika uzticēti vairāki visaptveroši papildu uzdevumi (piemēram, Savienības elektroenerģijas vairumtirgus galīgā novērtējuma publiskošana, sašķidrinātās dabasgāzes cenu novērtējuma/etalona publicēšana un tirgus korekcijas mehānisma piemērošana); atzinīgi vērtē Aģentūras centienus izpildīt šādus papildu uzdevumus un papildu atbalstu politikas veidotājiem, kuriem jārīkojas augstu enerģijas cenu vidē;

6. pieņem zināšanai Revīzijas palātas konstatējumu Īpašajā ziņojumā Nr. 03/2023 par elektroenerģijas iekšējo tirgu, kurā norādīts uz nepilnībām Aģentūras uzraudzības un ziņojumu sniegšanas sistēmā; atgādina, ka, lai gan Aģentūras gada darba programmās ir konsekventi minēts, ka uzraudzība ir būtisks uzdevums, darba programmas nav pietiekami skaidri formulētas, lai precizētu, kā tiek plānota uzraudzība un ziņojumu sniegšana, neraugoties uz Aģentūras pienākumu darīt zināmus visus paredzamos rezultātus; uzsver, ka šie riski var apdraudēt Aģentūras pārskatatbildību un arī negatīvi ietekmēt ieinteresēto personu izpratni par Aģentūras datu vajadzībām un iesaisti īstenošanas uzraudzībā;

Efektivitāte un ieguvumi

7. konstatē, ka Aģentūra regulāri atkārtoti novērtē, optimizē un racionalizē savas atbalsta funkcijas un administratīvos procesus, izmantojot dažādus līdzekļus: apmaiņa ar zināšanām un citu aģentūru paraugprakses ieviešana, konkrētu procesu pārskatīšana, dokumentēšana un automatizācija un konkrētu atbalsta funkciju centralizācija;

8. pieņem zināšanai, ka Aģentūra veica darbības darba slodzes analīzi ar ārēja konsultāciju uzņēmuma atbalstu, lai novērtētu tā pašreizējo uzdevumu/darbības sadalījumu un apzinātu iespējamās organizatoriskās nepilnības un problēmas, kā arī sinerģijas iespējas un uzlabotus kontroles un uzdevumu sadales diapazonus; norāda, ka tā rezultātā tika izstrādāts rīcības plāns, ko uzrauga augstākās vadības sanāksmēs un šim nolūkam paredzētās īpašās sesijās;

9. atzinīgi vērtē to, ka Aģentūra iepirkuma procesos izmanto vairākus IT rīkus (piedāvājumu elektroniskās iesniegšanas portāls, e-iepirkuma portāls, e-paziņojumi un e-rēķini par rēķiniem saskaņā ar *DIGIT* līgumiem); norāda, ka Aģentūra izmanto arī *Sysper*, *ARES* (tostarp kvalificētu elektronisko parakstu) un *MiPS*; aicina Aģentūru turpināt pilnveidot savus iekšējos procesus, izmantojot digitalizāciju, jo īpaši tad, ja tā rada efektivitāti un darbības izmaksu ietaupījumus;

10. atgādina, ka ir svarīgi palielināt Aģentūras darba digitalizāciju ne tikai attiecībā uz iekšējo darbību un pārvaldību, bet arī, lai paātrinātu procedūru digitalizāciju; uzsver, ka Iestādei šajā ziņā arī turpmāk jābūt proaktīvai, lai izvairītos no digitālās plaisas starp aģentūrām; tomēr vērš uzmanību, ka noteikti jāveic visi nepieciešamie drošības pasākumi, lai izvairītos no jebkāda apdraudējuma apstrādātās informācijas drošībai tiešsaistē, un uzstāj, ka ir jāpastiprina pasākumi pret kiberuzbrukumiem vai iefiltrēšanās mēģinājumiem, jo īpaši no Krievijas vai Ķīnas;

Personāla politika

11. norāda, ka 2022. gada 31. decembrī bija aizpildīti 97,40 % no štatu sarakstā paredzētajām amata vietām un no 76 Savienības budžetā apstiprinātajām pagaidu darbinieku vietām aizpildītas bija 74 (salīdzinājumam — 2021. gadā bija 71 apstiprinātas amata vietas); norāda, ka 2022. gadā Aģentūrā strādāja arī 38 līgumdarbinieks, septiņi norīkotie valstu eksperti, 19 pagaidu darbinieki un divi konsultanti; atkārtoti norāda uz Revīzijas palātas ieteikumiem par pastāvīgu un pastāvīgu uzdevumu uzticēšanu tieši nodarbinātajiem darbiniekiem;

12. norāda, ka, ņemot vērā Aģentūras augstākā līmeņa vadītāju ilgtermiņa līgumus (izņemot direktora līgumu, kuru Aģentūra nav izvēlējusies un kuram ir pilnvaras uz noteiktu laiku), Aģentūra pašlaik nevar īstermiņā mainīt tās augstākās vadības pašreizējo dzimumu attiecību; norāda, ka Aģentūras valdē ir desmit sievietes (53 %) un deviņi vīrieši (47 %); Atkārtoti norāda uz to, ka darbinieku vidū joprojām ir nepietiekams sieviešu īpatsvars, proti, 40 sievietes (35 %) līdz 73 vīrieši (65 %) (2021. gadā — 37 % un 63 %); atgādina, ka ir svarīgi nodrošināt dzimumu līdzsvaru darbinieku vidū, un aicina Aģentūru ņemt vērā šo aspektu, nākotnē pieņemot darbā darbiniekus un ieceļot amatā augstākā līmeņa vadītājus; apzinās, ka Aģentūra ir apstiprinājusi Daudzveidības un iekļaušanas hartu un savu apņemšanos uzlabot savu politiku un centienus attiecībā uz dzimumu līdztiesību, daudzveidību un iekļaušanu; uzstājīgi aicina pielikt saskaņotas pūles, lai novērstu sieviešu nepietiekamo pārstāvību, un ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par skaitļos izsakāmiem mērķiem tās sasniegšanai Aģentūrā;

13. norāda, ka Aģentūra īsteno politiku attiecībā uz personas cieņas aizsardzību un psiholoģiskas aizskaršanas un seksuālas uzmākšanās novēršanu un ka Aģentūra iesaistījusies konfidenciālo konsultantu darba grupā; ar nepacietību gaida to ziņojumu un ieteikumus; norāda, ka 2022. gadā nav ziņots par aizskarošas izturēšanās gadījumiem, un mudina Aģentūru turpināt un pilnveidot darbu, lai novērstu šādus gadījumus arī turpmāk;

14. mudina Aģentūru censties izstrādāt ilgtermiņa cilvēkresursu politikas satvaru, kurā būtu risināti tādi jautājumi kā darba un privātās dzīves līdzsvars, mūžizglītība un karjeras attīstība, dzimumu līdzsvars, tāldarbs, ģeogrāfiskais līdzsvars un personu ar invaliditāti pieņemšana darbā un integrācija;

Iepirkums

15. pieņem zināšanai to, ka Aģentūra ir daļēji novērsusi Revīzijas palātas konstatētās nepilnības iepriekšējās iepirkuma procedūrās, jo īpaši saistībā ar pārmērīgu cenrāžos neiekļauto posteņu izmantošanu pasūtījumiem, kā rezultātā tika sniegts atzinums ar iebildēm; atzinīgi vērtē to, ka Aģentūra ir ieviesusi pilnīgu pamatnostādņu kopumu projektu vadītājiem, tostarp veidnes un detalizētus norādījumus par darbplūsmām saskaņā ar Finanšu regulas prasībām publiskā iepirkuma jomā; norāda, ka Revīzijas palātas konstatējuma izpilde tiks uzskatīta par nepabeigtu, kamēr nav izpildīti pamatā esošie pamatlīgumi;

16. norāda, ka 2022. gadā kopumā tika pabeigtas 246 dažāda veida iepirkuma procedūras salīdzinājumā ar 200 procedūrām 2021. gadā; atgādina visas publiskā iepirkuma procedūras nozīmi, nodrošinot godīgu konkurenci starp pretendentiem un iepērkot preces un pakalpojumus par vislabāko cenu, lai nodrošinātu lietderīgu pieejamā budžeta izmantošanu, ievērojot pārredzamības, proporcionalitātes, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminēšanas principu; ar bažām norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu par to, ka nepilnību skaits publiskā iepirkuma procedūrās turpina pieaugt, un šis lielākajā daļā aģentūru joprojām ir lielākais nepareizu maksājumu cēlonis;

Pārredzamība un interešu konfliktu novēršana un pārvaldība

17. norāda, ka 2022. gadā Aģentūra turpināja īstenot savu visaptverošo politiku interešu konfliktu novēršanai un pārvaldībai, tostarp noteikumus par personālu, valdēm, darba grupām un uzdevumgrupām; norāda arī to, ka Direktoru padome 2022. gada decembrī pieņēma stingrākas Direktoru padomes un Apelācijas padomes pamatnostādnes par interešu konfliktu novēršanu un pārvaldību; turklāt norāda, ka pamatnostādnes papildina pašreizējo Aģentūras interešu konflikta novēršanas un pārvaldības politiku, kas tika izveidota 2015. gadā, nodrošinot papildu izpratni valdes locekļiem par savu pienākumu izpildi saskaņā ar Aģentūras interešu konfliktu novēršanas un pārvaldības politiku, vienlaikus sniedzot arī papildu pamatnostādnes Izvērtēšanas komisijai, novērtējot apstākļus, kas varētu izraisīt interešu konfliktu;

18. konstatē, ka 2022. gadā tika identificēts viens interešu konflikta gadījums attiecībā uz darbinieku; pieņem zināšanai, ka departamenta vadītājs ir atrisinājis jautājumu, pieņemot lēmumu, ka darbinieku nevajadzētu iesaistīt konkrētos gadījumos, kuros bija iesaistīts viņa bijušais darba devējs, un to turklāt apstiprināja Aģentūras juridiskie dienesti, ētikas korespondents, cilvēkresursu struktūra, un tas tika atspoguļots paziņojumā par šo lietu;

19. pauž nožēlu par to, ka saskaņā ar Revīzijas palātas īpašo ziņojumu Nr. 03/2023 par iekšējo elektroenerģijas tirgu Aģentūras tīmekļa vietne darbojas neefektīvi, jo galvenie dokumenti ieinteresētajām personām un plašai sabiedrībai nav viegli pieejami vai vispār nav publiskoti; turklāt norāda, ka tīmekļa vietnei trūkst pārredzamības, kas nepieciešama komunikācijas rīkam, un dažos gadījumos tā pat neatbilst regulatīvajām prasībām; aicina Aģentūru steidzami uzlabot sava darba pārredzamība un pārskatatbildība, atvieglojot sabiedrības piekļuvi tās tīmekļa vietnē publiskotajiem dokumentiem un datiem, nodrošinot tās lēmumu un datu pilnīgu un savlaicīgu publicēšanu saskaņā ar juridiskajām prasībām un ieviešot skaidri definētu pārredzamības politiku, kas balstīta uz paraugpraksi;

20. pauž bažas par Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā Nr. 03/2023 par elektroenerģijas iekšējo tirgu iekļautajiem konstatējumiem, kuros norādīts, ka Aģentūras pārvaldības struktūra mazina tās efektivitāti un neatkarību; norāda, ka, kā uzsvērusi Revīzijas palāta, Aģentūras direktoram ir jāsaņem Regulatoru padomes apstiprinājums attiecībā uz galvenajiem regulatīvajiem rezultātiem; turklāt norāda, ka, neskatoties uz to, ka Regulatoru padomi veido viens pārstāvis no katras dalībvalsts regulatīvās iestādes un ka tai ir jārīkojas vienīgi visas ES interesēs, Aģentūras regulā nav paredzēti tiesiski aizsardzības pasākumi, lai izvairītos no pārstāvju iesaistes Regulatoru padomes lēmumu pieņemšanā, kas ir pretrunā konkrētiem valsts regulatīvo iestāžu lēmumiem vai valsts interesēm (ja tās aizstāv valsts regulatīvās iestādes atbilstīgi savam tiesiskajam statusam); turklāt norāda, ka ārējie eksperti Aģentūrā lielā mērā ir atkarīgi no valsts regulatīvo iestāžu ekspertu iesaistes darba grupās un uzdevumgrupās, un, lai gan valsts regulatīvo iestāžu eksperti arī var būt iesaistīti interešu konfliktā, viņiem nav jāparaksta deklarācijas par interešu konfliktiem; aicina Komisiju izvērtēt un ierosināt Aģentūras pārvaldības uzlabojumus, palielinot neatkarību no valsts regulatīvo iestāžu un valstu interesēm, kā arī paplašinot izpildes panākšanas pilnvaras un konverģences instrumentus;

21. konstatē, ka iepriekš minētajā īpašajā ziņojumā Revīzijas palāta ir norādījusi arī uz nepilnībām tajā, kā tika īstenoti Aģentūras iekšējie noteikumi par Regulatoru padomes locekļu un Direktoru padomes locekļu interešu deklarāciju pārvaldību un publicēšanu; uzsver, ka Aģentūras valžu un darba grupu lēmumu pieņemšanas procesu labāka pārredzamība (piemēram, protokolu un balsošanas rezultātu publicēšana, sk. IX pielikumu) varētu veicināt pretrunīgu interešu publisko kontroli;

22. pieņem zināšanai to, ka Aģentūras sanāksmes ar lobistiem tiek reģistrētas direktoru sanāksmju līmenī un publicētas Aģentūras tīmekļa vietnē;

23. atgādina, ka Aģentūrai ir svarīgi uzlabot atpazīstamību medijos, internetā un sociālajos tīklos, lai iedzīvotāji uzzinātu par tās darbu;

Iekšējā kontrole

24. norāda, ka nolūkā stiprināt iekšējās kontroles sistēmu 2022. gadā tika pārskatītas vairākas iekšējās politikas jomas, tostarp direktora 2022. gada 13. septembra lēmums 2022–14, ar ko izveido izņēmumu un neatbilstības gadījumu reģistru, nosaka procedūru izņēmumu pieprasīšanai un ziņošanai par neatbilstības gadījumiem; direktora 2022. gada 21. jūnija lēmums 2022–08, ar ko pieņem ar īpašu piesardzību veicamu funkciju pārvaldības politiku un procedūru un atceļ direktora 2019. gada 2. aprīļa lēmumu 2019–06, ar ko pieņem ar īpašu piesardzību veicamu funkciju pārvaldības politikas un procedūras pieņemšanu, kā arī direktoru padomes lēmums, ar ko groza valdes 2018. gada 13. decembra lēmumu Nr. 17/2022 par Energoregulatoru sadarbības aģentūras iekšējās kontroles sistēmu;

25. pieņem zināšanai, ka saskaņā ar Revīzijas palātas gada pārskatu 2022. gada decembrī deleģētais kredītrīkotājs, kura pilnvaras bija ierobežotas līdz 500 000 EUR, apstiprināja maksājuma uzdevumu 714 720 EUR apmērā. uzsver, ka tas liecina par nepilnību Aģentūras iekšējās kontroles mehānismos attiecībā uz pilnvaru deleģēšanu maksājumu atļaušanai; aicina Aģentūru veikt pasākumus, lai nodrošinātu ierobežojumu izpildi attiecībā uz katru maksājuma rīkojumu;

Citi komentāri

26. ar gandarījumu norāda, ka 2022. gadā Aģentūra sāka īstenot ielaušanās testēšanas plānu, lai pārskatītu visus esošos un jaunizveidotos lietojumus, kas darbojas interneta vidē, ar mērķi regulāri vismaz reizi trijos gados veikt ielaušanās testēšanu;

27. atzinīgi vērtē to, ka Aģentūra 2022. gadā parakstīja iestāžu pamatlīgumu par konsultāciju pakalpojumiem vides pārvaldības sistēmas (*EMAS*) īstenošanai un reģistrēšanai; turklāt norāda, ka Aģentūra turpināja īstenot savu ekoloģizācijas rīcības plānu 2021.–2022. gadam un izskatīja iespēju veikt turpmākus pasākumus, lai kopā ar telpu izīrētāju labāk izpildītu *EMAS* standartus, ņemot vērā ierobežojumus un apgrūtinājumus, ko nosaka nomāto telpu specifika;

28. attiecībā uz pārējiem horizontāla rakstura konstatējumiem, kas pievienoti lēmumam par budžeta izpildes apstiprināšanu, atsaucas uz 2024. gada 11. aprīļa rezolūciju par aģentūru sniegumu, finanšu pārvaldību un kontroli ([3]).

([3]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0280.